

Moreschini Handout

1.

Asclepius

Gratias tibi summe,
exsuperantissime;
tua enim gratia tantum sumus
cognitionis tuae lumen consecuti,
nomen sanctum
et honorandum, nomen unum,
quo solus deus est benedicendus
religione paterna,
quoniam omnibus
paternam pietatem et
religionem et amorem et
quaecumque est dulcior efficacia,
praebere dignaris condonans
nos sensu, ratione,
intellegentia: sensu, ut
te cognoverimus;
ratione, ut te suspicionibus
indagemus; cognitione,
ut te cognoscentes
gaudeamus. Ac (hoc *al.*) numine
salvati tuo gaudemus,
quod te nobis ostenderis totum;
gaudemus, quod nos in
corporibus sitos
aeternitati fueris consecrare
dignatus.
Haec est enim humana
sola gratulatio,
cognitio maiestatis tuae.
Cognovimus te
et (o congettura di Scott) lumen
maximum solo intellectu
sensibile;
intellegimus te, o vitae vera vita,
o naturarum omnium fecunda
praegnatio; cognovimus te,
totius naturae tuo conceptu
plenissimae [cognovimus te *del.*
Reitz.]
<patris generantis *Koenen*>
aeterna
perseveratio. In omni enim ista
oratione
adorantes bonum bonitatis tuae
hoc tantum deprecamur,

PLouvre n. 2931

Ti rendiamo grazie con tutta
l'anima e con tutto il cuore rivolti
verso di te, nome inesprimibile e
onorato dal titolo di 'dio' e
benedetto dalla santità (*hosioteti*:
integrazione di Preisendanz) di dio
perché verso tutti gli uomini e le
donne (*pasas*: correzione di
Reitzenstein) paterna benevolenza
e amore e amicizia e dolcissimo
operare (*energheia*) tu mostrasti,
donandoci nous, logos, gnosi: il
nus, perché ti pensiamo, il logos,
perché ti invociamo, la gnosi,
perché ti conosciamo. Esultiamo,
perché ti mostrasti a noi;
esultiamo, perché con la gnosi di te
divinizasti noi, che eravamo in
una creatura. L'unico grazie
dell'uomo verso di te è il
conoscerti. E noi ti abbiamo
conosciuto, o vita della vita umana;
ti abbiamo conosciuto, o grembo di
ogni gnosi; ti abbiamo conosciuto,
o fertile grembo nella generazione
del Padre; ti abbiamo conosciuto, o
eterna persistenza del Padre pregno
della vita. E adorando di Lui
siffatto dono, non ti abbiamo
domandato nessuna grazia – se non
che tu voglia conservarci nella
conoscenza di te ... e non fallire
cosiffatta vita.

Nag Hammadi, cod. VI. 7

We give thanks to You!
Every soul and heart is lifted
up to You, undisturbed
name, honored with the
name 'God' and praised
with the name 'Father', for
to everyone and everything
(comes) the fatherly
kindness and affection and
love, and any teaching there
may be that is sweet and
plain, giving us mind,
speech and knowledge:
mind, so that we may
understand You, speech, so
that we may expound You,
knowledge, so that we may
know You. We rejoice,
having been illuminated by
Your knowledge. We
rejoice, because you have
shown us Yourself. We
rejoice, because while we
were in the body, You have
made us divine through
Your knowledge.
The thanksgiving of the man
who attains you is one thing:
that we know You. We have
known You, intellectual
light. Life of Life, we have
known you. Womb of every
creature, we have known
you. Womb pregnant with
the nature of the Father, we
have known You. Eternal
permanence of the begetting
Father, thus have we
worshipped Your goodness.
There is one petition that we
ask: we would be preserved
in knowledge. And there is
one protection that we
desire: that we not stumble.

ut nos velis servare
perseverantes in amore
cognitionis tuae
et numquam ab hoc vitae
genere separari.

Haec optantes
convertimus nos ad
puram et sine animalibus cena
(*Asclepius* 41).

When they had said these
things in the prayer, they
embraced each other and
they went to eat their holy
food, which has no blood in
it.

2. Haec et talis senectus veniet mundi: inreligio, inordinatio, inrationabilitas bonorum omnium. Cum haec cuncta contigerint, o Asclepi, tunc ille dominus et pater, deus primipotens et unius gubernator dei, intuens in mores factaque uoluntaria, voluntate sua, quae est dei benignitas, vitiis resistens et corruptelae omnium, errorem revocans, malignitatem omnem vel inluvione diluens vel igne consumens vel morbis pestilentibus iisque per diuersa loca dispersis finiens ad antiquam faciem mundum revocabit, ut et mundus ipse adorandus videatur atque mirandus et tanti operis effector et restitutor deus ab hominibus, qui tunc erunt, frequentibus laudum praeconiis benedictionibusque celebretur. Haec enim mundi genitura: cunctarum reformatio rerum bonarum et naturae ipsius sanctissima et religiosissima restitutio percoacta temporis cursu (*Asclepius* c. 26).

3. Omnium enim mirabilium vincit admirationem, quod homo diuinam potuit inuenire naturam eamque efficere. Quoniam ergo proavi nostri multum errabant circa deorum rationem increduli et non animaduertentes ad cultum religionemque diuinam, inuenerunt artem qua efficerent deos. Cui inuentae adiunxerunt uirtutem de mundi natura conuenientem eamque miscentes, quoniam animas facere non poterant, euocantes animas daemonum uel angelorum eas indiderunt imaginibus sanctis diuinisque mysteriis, per quas idola et bene faciendi et male uires habere potuissent.

Auus enim tuus, Asclepi, medicinae primus inuentor, cui templum consecratum est in monte Lybiae circa litus crocodillorum, in quo eius iacet mundanus homo, id est corpus (reliquus enim uel potius totus, si est homo totus in sensu uitae, melior remeaut in caelum), omnia etiam nunc hominibus adiumenta praestans infirmis numine nunc suo, quae ante solet medicinae arte praebere. Hermes, cuius auitum mihi nomen est, nonne in sibi cognomine patria consistens omnes mortales undique uenientes adiuuat atque conseruat? Isin uero Osiris quam multa bona praestare propitiam, quantis obesse scimus iratam! Terrenis etenim diis atque mundanis facile est irasci, utpote qui sint ab hominibus ex utraque natura facti atque compositi. Vnde contingit ab Aegyptiis haec sancta animalia nuncupari colique per singulas ciuitates eorum animas, quorum sunt consecratae uiuentes, ita ut et eorum legibus incolantur et eorum nominibus nuncupentur: per hanc causam, o Asclepi, quod aliis quae colenda uidentur atque ueneranda, apud alios dissimiliter habentur, ac propterea bellis se lacessere Aegyptiorum solent ciuitates (*Asclepius* 36-37).

4. Hermes in eo libro qui λόγος τέλειος inscribitur, his usus est verbis : ὁ κύριος καὶ τῶν πάντων ποιητής, ὃν θεὸν καλεῖν νενομίκαμεν, ἐπεὶ τὸν δεύτερον ἐποίησε θεὸν ὄρατὸν καὶ αἰσθητὸν (αἰσθητὸν δὲ φημι οὐ διὰ τὸ αἰσθάνεσθαι αὐτόν, περὶ γὰρ τούτου, πότερον αὐτὸς αἰθάνεται ἢ μή, εἰσαύθις ῥηθήσεται, ἀλλὰ ὅτι εἰς αἴσθησιν ὑποπέμπει καὶ εἰς ὄρασιν), ἐπεὶ οὖν τοῦτον ἐποίησε πρῶτον καὶ μόνον καὶ ἓνα, καλὸς δὲ αὐτῷ ἐφάνη καὶ πληρέστατος πάντων τῶν ἀγαθῶν, ἠγάσθη τε καὶ πάνυ ἐφίλησεν ὡς ἴδιον τόκον ... Videlicet et ipse est Dei filius, qui per Solomonem sapientissimum regem divino spiritu plenum locutus est ea quae subiecimus : ‘Dominus condidit me initium viarum suarum in opera sua; ante saeculum fundavit me. ... cum pararet caelum aderam illi ... ego eram cui adgaudebat ...’ etc. (Pr. 8,22-31). Idcirco illum Trismegistus δημιουργὸν τοῦ θεοῦ ... appellat, quod tanta sapientia et virtute sit instructus a Deo Patre, ut consilio eius et manibus uteretur in fabricatione mundi. (Lact., *Div. Insit.* IV 6, 4-9).

Audi ergo, Asclepi. Dominus et omnium conformator, quem recte dicimus deum, quom a se secundum fecerit, qui uideri et sentiri possit – eundem secundum sensibilem ita dixerim non ideo, quod ipse sentiat (de hoc enim, an ipse sentiat an non, alio dicemus tempore), sed eo, quoniam uidentium sensus incurrit – quoniam ergo hunc fecit ex se primum et a se secundum uisusque ei pulcher, utpote qui sit omnium bonitate plenissimus, amavit eum ut diuinitatis partem suae. Ergo, ut tantus et bonus, esse voluit alium qui illum, quem ex se fecerat, intueri potuisset, simulque et rationis imitorem et diligentiae facit hominem (*Asclepius* 8).